

FATF

MEĐUNARODNI STANDARDI U
BORBI PROTIV PRANJA NOVCA I
FINANSIRANJA TERORIZMA I ŠIRENJA
ORUŽJA ZA MASOVNO UNIŠTENJE

Preporuke FATF

Februar 2012.

MEĐUNARODNI STANDARDI U
BORBI PROTIV PRANJA NOVCA I
FINANSIRANJA TERORIZMA I ŠIRENJA
ORUŽJA ZA MASOVNO UNIŠTENJE

Preporuke FATF

Februar 2012.

ORGANIZACIJA ZA KONTROLU I SPREČAVANJE PRANJA NOVCA
– FINANCIAL ACTION TASK FORCE

Organizacija za kontrolu i sprečavanje pranja novca (FATF) nezavisno je međuvladino telo koje razrađuje i promoviše politiku zaštite globalnog finansijskog sistema od pranja novca, finansiranja terorizma i finansiranja širenja oružja za masovno uništenje. Preporuke FATF su priznate kao globalni standard u sprečavanju pranja novca (SPN) i finansiranja terorizma (FT).

Više informacija o FATF možete naći na veb-sajtu:

www.fatf-gafi.org

“Prevod ove publikacije na srpski jezik finansijski je podržala Evropska unija u okviru Projekta za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma u Srbiji (MOLI Srbija), na osnovu dozvole Sekretarijata FATF. Ova verzija predstavlja radni prevod. U slučaju neslaganja oko tumačenja, merodavne su zvanična engleska i francuska verzija teksta, onako kako su objavljene na www.fatf-gafi.org”

© 2013 FATF/OECD. Sva prava zadržana.

Ova publikacija ne sme biti preštampana niti prevedena bez prethodne pisane dozvole. Zahteve za dobijanje takve dozvole, bilo da se odnose na celu publikaciju ili samo na jedan njen deo, treba uputiti Sekretarijatu FATF, na adresu 2 rue André Pascal 75775 Paris Cedex 16, France

(fax: +33 1 44 30 61 37 or e-mail: contact@fatf-gafi.org).

SADRŽAJ

Spisak preporuka FATF	8
Uvod	11
Preporuke FATF	15
Napomene s tumačenjima	35
Napomena o pravnom osnovu zahteva koji se postavljaju finansijskim institucijama i DNFPB	108
Pojmovnik	110
Tabela skraćenica	124
Aneks I: Dokumenti koji služe kao vodiči i smernice za FATF	125
Aneks II: Informacije o ažuriranju preporuka FATF	126

PREPORUKE FATF

Red. broj	Stari red. br. ¹	A – POLITIKA SPN i FT I KOORDINACIJA
1	-	Procena rizika i primena pristupa zasnovanog na proceni rizika*
2	P. 31	Međunarodna saradnja i koordinacija
B – PRANJE NOVCA I KONFISKACIJA		
3	P. 1 i P. 2	Krivično delo pranja novca*
4	P. 3	Konfiskacija i privremene mere*
C – FINANSIRANJE TERORIZMA I FINANSIRANJE ŠIRENJA ORUŽJA ZA MASOVNO UNIŠTENJE		
5	SP II	Krivično delo finansiranja terorizma*
6	SP III	Ciljane finansijske kazne u vezi s terorizmom i finansiranjem terorizma*
7		Ciljane finansijske kazne u vezi sa širenjem oružja za masovno uništenje*
8	SPV III	Neprofitne organizacije*
D – PREVENTIVNE MERE		
9	P. 4	Zakoni o čuvanju poslovne tajne finansijskih institucija
<i>Poznavanje i praćenje stranke i vođenje evidencije</i>		
10	P. 5	Poznavanje i praćenje stranke*
11	P. 10	Vođenje evidencije
<i>Dodatne mere za posebne stranke i delatnosti</i>		
12	P. 6	Politički eksponirana lica*
13	P. 7	Korespondentsko bankarstvo*
14	SP VI	Prenos novca ili vrednosnih pošiljki*
15	P. 8	Nove tehnologije
16	SP VII	Elektronski transfer*
<i>Poveravanje pojedinih poslova, kontrole i finansijske grupe</i>		
17	P. 9	Poveravanje pojedinih poslova trećim licima*
18	P. 15 i P. 22	Unutrašnje kontrole i poslovne jedinice i društva kćerke sa sedištem u stranoj državi*
19	P. 21	Države višeg stepena rizika*
<i>Podnošenje izveštaja o sumnjivim transakcijama</i>		
20	P. 13 i SP IV	Podnošenje izveštaja o sumnjivim transakcijama*
21	P. 14	Dojavljivanje i tajnost poslovanja
<i>Određeni nefinansijski sektor i samostalne profesije (DNFBP)</i>		
22	P. 12	DNFBP: Poznavanje i praćenje stranke*
23	P. 16	DNFBP: Ostale mere*

E – TRANSPARENTNOST I STVARNO VLASNIŠTVO NAD PRAVNIM LICIMA I ARANŽMANIMA (TRUSTOVIMA)

24	P. 33	Transparentnost i stvarno vlasništvo nad pravnim licima*
25	P. 34	Transparentnost i stvarno vlasništvo nad pravnim aranžmanima (trustovima)*

F – OVLAŠĆENJA I ODGOVORNOSTI NADLEŽNIH VLASTI I OSTALE INSTITUCIONALNE MERE

Regulisanje i nadzor

26	P. 23	Regulisanje finansijskih institucija i nadzor nad njihovim radom*
27	P. 29	Ovlašćenja nadzornih organa
28	P. 24	Regulisanje i nadzor nad radom DNFBP

Operativni rad i mere koje preduzimaju organi reda

29	P. 26	Finansijsko obaveštajne službe*
30	P. 27	Odgovornost organa reda i istražnih organa*
31	P. 28	Ovlašćenja policije i istražnih organa
32	SP IX	Lica koja vrše usluge prenosa gotovinskih sredstava*

Opšti zahtevi

33	P. 32	Statistika
34	P. 25	Smernice i povratne informacije

Kazne

35	P. 17	Kazne

G – MEĐUNARODNA SARADNJA

36	P. 35 i SP I	Međunarodni instrumenti
37	P. 36 i SP V	Međusobna pravna pomoć
38	P. 38	Međusobna pravna pomoć: zamrzavanje i konfiskacija*
39	P. 39	Izručenje
40	P. 40	Ostali oblici međunarodne saradnje*

1. „Stari redni broj” označava redni broj odgovarajuće preporuke FATF iz 2003.

* Preporuke označene zvezdicom imaju napomene s tumačenjima, koje treba pročitati uz samu preporuku.

Verzija usvojena 15. februara 2012. godine

Izrazi	Definicije
Samoregulatorno telo (SRT)	SRT je telo koje predstavlja određenu profesiju ili struku (npr. advokate, notare, druge nezavisne pravničke struke ili računovođe), i koje je sastavljeno od pripadnika date struke, ima određenu ulogu u regulisanju rada lica koja su kvalifikovana da se bave strukom ili se već bave tom strukom, a obavlja i izvesne nadzorne ili kontrolne funkcije. Takva tela mogu da uvedu obavezujuća pravila koja osiguravaju poštovanje visokih etičkih i moralnih standarda lica koja se bave datom strukom
Serijsko plaćanje	Videti nap. za tumačenje uz preporuku br. 16.
Osnivač	<i>Osnivači</i> su fizička ili pravna lica koja prenose vlasništvo nad svojom imovinom poverenicima na temelju fiducijarnog ugovora ili nekog sličnog aranžmana.
Kvazibanka	<i>Kvazibanka</i> označava banku koja nije fizički prisutna u državi u kojoj je predmet efektivnog konsolidovanog nadzora. <i>Fizičko prisustvo</i> označava faktički boravak organa upravljanja u konkretnoj državi. Samo postojanje lokalnog agenta ili zaposlenih nižeg ranga ne predstavlja fizičko prisustvo.
Treba	U smislu procene izvršenja preporuka FATF, izraz <i>treba</i> ima isto značenje kao i izraz <i>mora</i> .
Direktna obrada	Videti nap. za tumačenje uz preporuku br. 16.
Nadzorni organi	Izraz <i>nadzorni organi</i> označava nadležne organe ili nedržavne organe kojima je stavljeno u zadatak da obezbede da finansijske institucije (<i>finansijski nadzorni organi</i> ⁶⁰) odnosno DNFBP ispunjavaju zahteve u pogledu borbe protiv pranja novca i finansiranja terorizma. Nedržavni organi (koji mogu obuhvatiti određene vidove SRT) treba da budu ovlašćeni da nadziru i sankcionišu finansijske institucije ili DNFBP u vezi sa zahtevima u pogledu SPN i FT. Ti nedržavni organi takođe treba da imaju zakonsko ovlašćenje da obavljaju funkcije koje su im poverene i da to čine pod nadzorom organa nadležnog za te funkcije
Ciljane finansijske sankcije	Izraz <i>ciljane finansijske sankcije</i> označava i zamrzavanje imovine i zabrane pomoću kojih se sprečava da novčana sredstva ili druga imovina budu stavljeni na raspolaganje, neposredno ili posredno, određenim fizičkim i pravnim licima.

⁶⁰ Uključujući nadzorne organe u odnosu na Osnovna načela, koji obavljaju nadzorne funkcije u vezi sa preporukama FATF.

Izrazi	Definicije
Terorista	Izraz <i>terorista</i> označava svako fizičko lice koje: (i) izvrši, ili pokuša da izvrši, terorističke akte bilo kakvim sredstvima, neposredno ili posredno, nezakonito i s predumišljajem; (ii) učestvuje kao saučesnik u terorističkim aktima; (iii) organizuje ili podstiče druge na izvršenje terorističkih akata; ili (iv) doprinosi tome da grupa lica koja deluju sa zajedničkim ciljem izvrši terorističke akte, a taj doprinos pruža svesno, radi pomaganja u izvršenju terorističkog akta ili uz svest o nameri te grupe da izvrši teroristički akt.
Teroristički akt	<p><i>Teroristički akt ili čin</i> obuhvata:</p> <p>(a) delo koje predstavlja zločin po jednom od sledećih ugovora i u njemu je definisano: (i) Konvencija o suzbijanju nezakonite otmice vazduhoplova (1970); (ii) Konvencija o suzbijanju nezakonitih akata uperenih protiv bezbednosti civilnog vazduhoplovstva (1971); (iii) Konvencija o sprečavanju i kažnjavanju krivičnih dela protiv lica pod diplomatskom zaštitom, uključujući i diplomatske agente (1973); (iv) Međunarodna konvencija protiv uzimanja talaca (1979); (v) Konvencija o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala (1980); (vi) Protokol o suzbijanju nezakonitih akata nasilja na aerodromima koji služe međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu, kojom je dopunjena Konvencija o suzbijanju nezakonitih akata protiv bezbednosti civilnog vazduhoplovstva (1988); (vii) Konvencija o suzbijanju nezakonitih akata uperenih protiv bezbednosti pomorske plovidbe (2005); (viii) Protokol za suzbijanje nezakonitih akata protiv bezbednosti fiksnih platformi u Kontinentalnom moru (2005); (ix) Međunarodna konvencija o sprečavanju napada terorističkim bombama (1997); i (x) Međunarodna konvencija o zabrani finansiranja terorizma (1999).</p> <p>(b) svaki drugi akt izvršen u nameri da se prouzrokuje smrt ili nanese teška telesna povreda civilnom licu, ili bilo kom drugom licu koje ne učestvuje aktivno u oružanim dejstvima u situaciji oružanog sukoba, kada je cilj takvog akta, po samoj njegovoj prirodi ili kontekstu, zastrašivanje stanovništva ili primoravanje vlade li neke međunarodne organizacije da preduzme neki korak ili da se uzdrži od bilo kakvog činjenja.</p>
Finasiranje terorizma	Izraz <i>finansiranje terorizma</i> označava finansiranje terorističkih akata kao i terorista i terorističkih organizacija.
Krivično delo finansiranja terorizma	Pominjanje (sem u nap. za tumačenje uz preporuku br. 4) <i>krivičnog dela finansiranja terorizma</i> ne odnosi se samo na primarno krivično delo ili dela, već i na dopunska dela.
Teroristička organizacija	Izraz <i>teroristička organizacija</i> označava svaku grupu terorista koja: (i) izvrši ili pokuša da izvrši terorističke akte bilo kakvim sredstvima, neposredno ili posredno, nezakonito i s predumišljajem; (ii) učestvuje kao saučesnik u terorističkim aktima; (iii) organizuje ili podstiče druge da izvrše terorističke akte; ili (vi) doprinosi tome da grupa lica koja ima zajednički cilj izvrši terorističke akte, a ta podrška se pruža svesno radi pomaganja u izvršenju terorističkog akta ili uz svest o nameri te grupe da izvrši teroristički akt.

Izrazi	Definicije
Treća lica	U smislu preporuka br. 6. i 7, izraz <i>treća lica</i> obuhvata, ali bez ograničenja, finansijske institucije i DNFBP. Videti, takođe, nap. za tumačenje uz preporuku br. 17.
Osnivač (trusta)	Izraze <i>trust</i> i <i>osnivač trusta</i> treba tumačiti onako kako je utvrđeno u članu 2. <i>Haške konvencije o pravu primenjivom na trustove i njihovo priznanje</i> ⁶¹ u duhu tog člana. Poverenici mogu biti profesionalci (npr, u zavisnosti od jurisdikcije, to može biti advokat ili preduzeće koje se profesionalno bavi osnivanjem trustova) ukoliko im se plaća naknada za obavljanje dužnosti poverenika, a mogu biti i neprofesionalna lica (npr, lice koje radi bez naknade, u ime porodice).
Jedinstveni referentni broj transakcije	Videti nap. za tumačenje uz preporuku br. 16.
Bez odlaganja	Izraz <i>bez odlaganja</i> u idealnoj situaciji označava da se u roku od nekoliko sati po odluci Saveta bezbednosti UN ili relevantnog komiteta za sankcije (npr, Komiteta 1267, Komiteta 1988, Komiteta 1718 ili Komiteta 1738) o određenju preduzmu određeni koraci. U smislu S/RES/1373(2001), izraz <i>bez odlaganja</i> znači da pošto se utvrdi postojanje razumnog osnova, ili osnova razumne sumnje, da je neko lice ili entitet terorista, da finansira terorizam ili neku terorističku organizaciju. I u jednom i u drugom slučaju izraz <i>bez odlaganja</i> treba tumačiti u kontekstu potrebe za sprečavanjem bekstva ili rasipanja novčanih sredstava ili druge imovine koja je povezana s teroristima, terorističkim organizacijama, onima koji finansiraju terorizam i širenje oružja za masovno uništenje, kao i u vezi s potrebom preduzimanja globalne, usaglašene aktivnosti na sprečavanju i onemogućavanju neometanog toka tih sredstava.

⁶¹ Član 2. Haške konvencije glasi kako sledi:

U smislu ove Konvencije, izraz "trust" označava pravni odnos koji jedno lice, osnivač trusta, uspostavlja za života ili po smrti, stavljajući imovinu pod kontrolu poverenika za dobrobit korisnika ili u neku posebno naznačenu svrhu.

Trust ima sledeće karakteristike -

- a) imovina predstavlja zasebni fond i nije deo sopstvenog imanja osnivača trusta;*
- b) titular svojine aktive trusta je poverenik koji njome raspolaže u ime osnivača ili to čini u korist drugog lica a u ime osnivača;*
- c) Poverenik ima ovlašćenje i obavezu, za koje snosi odgovornost, da upravlja, koristi i raspolaže aktivom u skladu sa uslovima trusta i u skladu sa specijalnim obavezama koje mu zakon nalaže.*

To što osnivač zadržava izvesna prava i ovlašćenja, kao i činjenica da sam poverenik može imati prava kao korisnik, nije nužno u suprotnosti s postojanjem trusta.

SPISAK SKRAĆENICA

AML/CFT (SPN i FT)	Sprečavanje pranja novca/suzbijanje finansiranja terorizma (koristi se takođe i da označi <i>borbu protiv finansiranja terorizma</i>)
BNI (ID)	Instrument koji glasi na donosioca
CDD (PPS)	Poznavanje i praćenje stranke
DNFBP	Određene nefinansijske poslovne organizacije i samostalne profesije
FATF	Organizacija za kontrolu i sprečavanje pranja novca
FIU (FOS)	Finansijsko-obaveštajna služba
Nap. za tumačenje)	Napomena s tumačenjima
PN	Pranje novca
MVTS	Usluga prenosa novca ili vrednosnih pošiljki
NPO	Neprofitna organizacija
Konvencija iz Palerma	Konvencija Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala iz 2000.
PEL	Politički eksponirana lica (strani i domaći funkcioneri)
P.	preporuka
PZPR	Pristup zasnovan na proceni rizika
SP.	Specijalna preporuka
SRT	Samoregulatorna tela
IST	Izveštaj o sumnjivoj transakciji
TCSP	Pružalac usluge osnivanja trustova i preduzeća i vršenja funkcija u njima
Konvencija o finansiranju terorizma	Međunarodna konvencija o zabrani finansiranja terorizma iz 1999.
UN	Ujedinjene nacije
Bečka konvencija	Konvencija Ujedinjenih nacija protiv nezakonitog prometa narkotika i psihotropnih supstanci iz 1988.

ANEKS I: SMERNICE FATF

Best Practice Guidelines on Providing Feedback to Reporting Financial Institutions and Other Persons (jun 1998).

Guidance for Financial Institutions in Detecting Terrorist Financing (april 2002).

International Best Practices: Combating the Abuse of Non-Profit Organisations (oktobar 2002).

International Best Practices: Combating the Abuse of Alternative Remittance Systems (jun 2003).

The Implementation of Financial Provisions of United Nations Security Council Resolutions to Counter the Proliferation of Weapons of Mass Destruction (jun 2007).

Guidance on the Risk-Based Approach (jun 2007 - oktobar 2009). Devet dokumenata, uključujući smernice za pristup zasnovan na proceni rizika namenjen:

- finansijskom sektoru;
- agentima za promet nepokretnosti;
- računovođama;
- TCSP;
- trgovcima plemenitim metalima i dragim kamenjem;
- kockarnicama;
- pravnicima;
- pružaocima finansijskih usluga; i
- sektoru životnog osiguranja.

The Implementation of Activity-Based Financial Prohibitions of United Nations Security Council Resolution 1737 (oktobar 2007).

Capacity Building for Mutual Evaluations and Implementation of the FATF Standards within Low Capacity Countries (februar 2008).

Best Practices Paper on Trade Based Money Laundering (jun 2008).

The Implementation of Financial Provisions of UN Security Council Resolution 1803 (oktobar 2008).

International Best Practices: Freezing of Terrorist Assets (jun 2009).

International Best Practices: Detecting and Preventing the Illicit Cross-Border Transportation of Cash and Bearer Negotiable Instruments (februar 2010).

Best Practices Paper on Recommendation 2: Sharing among domestic competent authorities information related to the financing of proliferation (mart 2012)

Financial Investigations Guidance (jul 2012)

Best Practices: Managing the Anti-Money Laundering and Counter-Terrorist Financing Policy Implications of Voluntary Tax Compliance Programmes (oktobar 2012).

Best Practices on Confiscation (Recommendations 4 and 38) and a Framework for Ongoing Work on Asset Recovery (oktobar 2012)

Revised FATF Guidance on Anti-Money Laundering and Terrorist Financing Measures and Financial Inclusion (februar 2013).

Guidance on National Risk Assessment (februar 2013).

ANEKS II: INFORMACIJE O AŽURIRANJA PREPORUKA FATF

Od februara 2012. kada je tekst preporuka FATF usvojen unete su sledeće izmene i dopune:

Datum	Vrsta izmene i dopune	Članovi na koje se odnose izmene i dopune
feb. 2013.	Ujednačavanje standarda između preporuke 37. i preporuke 40.	<p>■ P.37(d) – str. 27</p> <p>Tekst dopunjen da bi se ukazalo na to da zakonski propisi o čuvanju profesionalne tajne ili poverljivosti DNFBP ne treba da utiču na pružanje međusobne pravne pomoći, sem u slučajevima kada se relevantne informacije koje su predmet zahteva čuvaju u okolnostima za koje važi obaveza čuvanja službene ili profesionalne tajne.</p>